

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Skygebilleder

Citation: Andersen, H. C.: "Skygebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831", i Andersen, H. C.: *Skygebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831*, udg. af Johan de Mylius, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1986, s. 139. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen01val-shoot-idm139649681520480/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Skygebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831

Crescendo, og Fuglene og de unge Damer paa Langelinie, udtone
Afskedens bløde Adagio (s. 9-10).

Dette anslag, skrevet med baggesensk verve, var tilsyneladende udgangspunktet, en *Fodreise* fortsat til Bloksbjerg og kunstens Mekka, Dresden.

Men rejsen gjorde alle forsætter til skamme: »en ny Verden aabnede sig mellem Bjergene for mig, Guds herlige Natur omgav mig, der var slet ingen paatagen Originalitet, og dog saae den ganske original ud, idet den kun var sig selv» (s. 10).

Som man ser, den forsorne tone er ikke forsvundet, vittigheden spiller på læberne, men følelserne er bevæget af noget nyt. Naturen er blevet rejsens store opdagelse, og om den handler betydelige dele af bogen. Her er forrevne bjergpartier, slugter, brusende floder, harpespilleren i skoven, den idylliske vandmølle i dalen, hvor mølledatteren synger om sin kærlighed.

Det er en romantisk natur, Andersen møder, og ordet romantisk er et af *Skyggebilleder*'s kerneord, ofte brugt, og netop i reglen i forbindelse med beskrivelser af naturen.

Men Andersen fortæller ikke kun om den natur, han konkret ser og oplever. Han skildrer en natur, der ikke bare er natur, men også *litteratur*. Møllen, der maler i den dybe dal, harpespilleren på vandring gennem skoven med sin harpe – det er muligvis sande og konkrete oplevelser, men de er lige så meget taget ud af tidens litteratur. Møllen og mølledatteren – det er jo Wilhelm Müllers romantiske mølledigte, i dag bedst kendt til Schuberts musik: sangkredsen *Die schöne Müllerin*. Og harpespilleren er en gammel bekendt fra Goethes *Wilhelm Meister* og de tyske romantikeres fortællinger, hvor Goethes figurer fik et uventet efterliv.

Det lader ane, at Andersens rejse var en pilgrimsfærd. Mottoet for den kunne have været det velkendte citat fra Wieland: »Hinaus ins alte romantische Lande. Det er de tyske romantikeres bjergnatur og middelalderbyer, Andersen især opsøger på sin første udlandsrejse. Et landskab, der er levende aftryk af sagn og eventyr, hvor alt fortæller historie(r), og hvor uendeligt udsyn mod fjerne bjergslotte veksler med dystre og ængstende indtryk.